

CEPLJENJE

proti klopnemu meningoencefalitisu

1. Kaj je klopni meningoencefalitis?

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS je resna virusna bolezen osrednjega živčevja, ki se prenaša z vbodom okuženega klopa. Prvi znaki bolezni se lahko pojavijo 7–14 dni po okužbi. Bolezen običajno poteka dvofazno. Prvo obdobje bolezni se kaže kot kratka neznačilna vročinska bolezen z mišičnimi bolečinami, utrujenostjo, glavobolom. Sledi obdobje brez simptomov, ki traja okrog 8 dni. Drugo obdobje bolezni se izraža z znaki prizadetosti osrednjega živčevja, kar lahko pušča dolgotrajne posledice (glavobol, utrujenost, motnje zbranosti, motnje spomina), včasih tudi trajne ohromitve (5 %) ali celo smrt (1 %).

Obolevnost za klopnim meningoencefalitisom je v Sloveniji med najvišjimi v Evropi, letno zboli v povprečju okrog 260 oseb, delež cepljenih oseb pa je zelo nizek (12 %).

Klopni meningoencefalitis najučinkoviteje preprečujemo s cepljenjem.

2. Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu.

V Evropi sta registrirani dve cepivi proti klopnemu meningoencefalitisu, obe sta dostopni tudi v Sloveniji.

3. Kdo mora biti cepljen in kdaj?

V Sloveniji je cepljenje obvezno za osebe, ki so pri svojem delu ali praktičnem pouku izpostavljene okužbi z virusom klopnega meningoencefalitisa, priporočljivo pa za vse osebe starejše od enega leta, ki bivajo na endemskem območju ali predvidevajo aktivnosti na endemskem območju.

Za osnovno cepljenje so potrebni trije odmerki cepiva, nato pa še poživitveni omerki, prvi po treh letih, naslednji pa na pet let. Pri starejših osebah so poživitveni odmerki priporočljivi na tri leta.

Cepljenje s prvima dvema odmerkoma po možnosti opravimo v zimskih mesecih, da dosežemo zaščito pred začetkom sezone aktivnosti klopov, lahko pa s cepljenjem začnemo kadarkoli.

4. Nekateri osebe ne smejo biti cepljene ali morajo cepljenje odložiti

Če je imela oseba resno alergično reakcijo po predhodnem odmerku cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu ali je alergična na katerokoli sestavino cepiva, ne sme biti cepljena s tem cepivom. Tudi oseba z anafilaktično preobčutljivostjo na jajca ne sme biti cepljena proti klopnemu meningoencefalitisu.

Pri zmerni ali resni akutni bolezni (s povišano telesno temperaturo ali brez) je treba cepljenje začasno odložiti. Blaga bolezen (npr. prehlad) ni ovira za cepljenje.

5. Kakšna so tveganja pri cepljenju?

Tako kot vsa zdravila tudi cepiva lahko povzročijo resne težave, npr. resno alergično reakcijo. Po cepljenju proti klopnemu meningoencefalitisu so neželeni učinki večinoma blagi in redki. Največkrat se pojavijo utrujenost, glavobol, slabost, zvišana telesna temperatura in bolečina na mestu cepljenja. Gre za prehodne reakcije, ki hitro minejo. Nevrološki zapleti so izjemno redki.

6. Kaj storiti ob resni reakciji?

Resna alergična reakcija se običajno pojavi v nekaj minutah do ene ure po cepljenju. Znaki lahko vključujejo težko dihanje, piskanje ali hropenje, oslabeledost, hitro bitje srca, omedlevico, bledico ali otekanje žrela. Pacient mora takoj k zdravniku, ki bo ustrezno ukrepal in nato prijavil neželeni učinek po cepljenju.

7. Odškodninska odgovornost za škodo, ki nastane zaradi obveznega cepljenja

Oseba, ki ji je z obveznim cepljenjem nastala škoda na zdravju, ki se kaže v resnem in trajnem zmanjšanju življenjskih funkcij, ima pravico do odškodnine, ki se plača iz sredstev državnega proračuna (po Zakonu o nalezljivih boleznih).

8. Kje lahko dobim več informacij?

Vprašajte (izbranega, šolskega) zdravnika, ki vam bo omogočil vpogled v navodilo za uporabo cepiva in predlagal še druge vire informacij.

Obiščite spletno stran Inštituta za varovanje zdravja: www.ivz.si/cepljenje.